

RAHANDUS-
MINISTEERIUM
MINISTRY of FINANCE of the REPUBLIC of ESTONIA

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS
Rahandusministeerium
Märge tehtud 28.01.2014
Juurdepääsupiirang kehtib kuni
otsuse jõustumiseni
Alus: AvTS § 35 lg 1 p 2

Enn Tasalain
SA Jõulumäe Tervisespordikeskus
info@joulumae.ee

Teie: 27.01.2014 nr 5-3/

Meie 28.01.2014 nr 12.2-1/1214

Järelevalvemenetluse kokkuvõte, ettekirjutuse tegemise
kavatsus ja tähtaja määramine vastuväidete esitamiseks

Austatud härra Tasalain

Riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 104 lg 1 p 1 alusel teostab Rahandusministeerium riiklikku järelevalvemenetlust SA Jõulumäe Tervisespordikeskus (edaspidi Hankija) poolt läbiviidava avatud hankemenetlusega riigihanke nr 148782 „Kunstlume tootmise lumekahurite hankimine“ (edaspidi Riigihange) üle.

1. Ettekirjutuse tegemise kavatsus

- 1.1. Rahandusministeeriumi 24.01.2014 kirjaga nr 12.2-1/1214 (edaspidi ka Järelevalveteade) teavitati Hankijat järelevalve teostamisest ning paluti esitada järelevalvet teostavale asutusele Riigihankega seonduvad selgitused dokumendid. Hankija esitas Järelevalveteates küsitud selgitused 27.01.2014 kirjaga nr 5-3/ (edaspidi ka Hankija vastus).
- 1.2. Olles järelevalvemenetluse käigus tutvunud Riigihanke alusdokumentidega (edaspidi HD) ning Hankija poolt Riigihanke läbiviimise kohta esitatud selgitustega, leiab Rahandusministeerium, et Hankija on Riigihanke korraldamisel rikkunud RHS-i. RHS-i rikkumise tuvastamisel lasub Rahandusministeeriumil riiklikku järelevalvet teostava valitsusasutusena tegutsemiskohustus kaaluda õigusrikkumise lõpetamiseks järelevalvemeetmete kohaldamist.
- 1.3. Rahandusministeeriumi volitused ettekirjutuste tegemisel nähakse ette RHS § 108 lg-tes 1, 2 ja 7. RHS § 108 lg-st 7 nähtuvalt on Rahandusministeerium riikliku järelevalve teostamisel volitatud tegema kohustuslikke ettekirjutusi ka RHS § 108 lg-tes 1 ja 2 nimetatata rikkumiste lõpetamiseks. RHS § 108 lg-tes 1 ja 2 loetletud rikkumised tingivad üldjuhul hankemenetluse kehtetuks tunnistamise. Tegemist on rikkumistega, mis olemuslikult või asjaolusid arvestades ei võimalda hankemenetlust jätkata.
- 1.4. Kui aga rikkumise iseloomust, viisist ja ulatusest tulenevalt on hankemenetlust, hoolimata Hankija üksikute toimingute õigusvastasusest, siiski võimalik jätkata, ei pruugi hankemenetluse kehtetuks tunnistamine olla taotletava eesmärgi suhtes proportsionaalne (sobiv, vajalik ja mõõdukas). Nendel juhtudel, kui rikkumine on kõrvaldatav, saab rakendada RHS § 108 lg-s 7 sätestatud vähemintensiivset järelevalvemeedet.

Rahandusministeeriumi hinnangul esineb põhjendatud vajadus Hankijale ettekirjutuse tegemiseks RHS § 108 lg 7 alusel alljärgnevatel kaalutlustel.

2. HT osa III p 2.3) alapunktis 1 kehtestatud tingimuse õigusvastasus

- 2.1. HT osa III punkti 2.3) alapunktis 1 on sätestatud tingimus, et pakkujal peab olema pakutavate toodete müügi või teenuste osutamise kogemus vähemalt kolm aastat. Pakkuja esitab olulisemate viimase kolme aasta jooksul täidetud müügi või teenuste osutamise lepingute nimekirja koos nende maksumuse, sõlmimise kuupäevade ja infoga teiste lepingupoolte kohta.
- 2.2. RHS § 41 lg 1 p 2 kohaselt võib hankija pakkuja tehnilise ja kutsealase pädevuse kvalifitseerimise tingimustele vastavuse kontrollimiseks muuhulgas nõuda olulisemate, kuni viimase kolme aasta jooksul täidetud hankija poolt määratletud tunnustele vastavate asjade müügi või teenuste osutamise lepingute loetelu esitamist.
- 2.3. HT pinnalt jääb selgusetuks, milliste asjade müügi või teenuste osutamise lepingute esitamist Hankija pakkujatelt nõuab. Samuti jääb selgusetuks, mitu lepingut peab pakkuja olema kvalifitseerimistingimustele vastamiseks täitnud olema ning millistele tingimustele täidetud lepingu peavad vastama.
- 2.4. Hankija on 27.01.2014 vastuskirjas asunud seisukohale, et pakkuja esitab viimase kolme aasta jooksul täidetud müügi või teenuste osutamise lepingute nimekirja hanke (pakkumuse) objekti e. kunstlume tootmise lumekahurite kohta HD p. 15.2.2. kohaselt vabas vormis. Lepingute arvu ei ole toodud, kuna nõutud on märkida olulisemad lepingud maksumusega üle 25 000 euro ilma km-ta.
- 2.5. Rahandusministeerium sellise käsitleusega ei nõustu. RHS § 41 lg 1 ning muud RHS-i normid ei võimalda Hankijal seada kvalifitseerimistingimusi, mida ei ole võimalik hanketeates küsitud dokumendiga kontrollida, või küsida dokumente, mis ei tõenda ega kinnita kvalifitseerimise tingimuse täidetavust. Kvalifitseerimistingimused ja kvalifitseerimisdokumendid peavad olema teineteisega ühilduvad. Antud juhul ei ole HT-s täpsustatud kui mitme ja millisele tingimusele vastava lepingu esitamine tõendab Hankija jaoks HT-s sätestatud kvalifitseerimise tingimuse (pakutavate toodete müügi või teenuste osutamise kogemus vähemalt kolm aastat) täitmist.
- 2.6. Hankija on oma 27.01.2014 vastuskirjas küll selgitanud, et pakkuja esitab viimase kolme aasta jooksul täidetud olulisemate, st maksumusega üle 25 000 euro ilma km-ta, müügi või teenuste osutamise lepingute nimekirja hanke (pakkumuse) objekti e. kunstlume tootmise lumekahurite kohta, kuid Rahandusministeeriumi hinnangul ei ole sama info üheselt väljaloetav HT-st.
- 2.7. On oluline, et HT-s oleks sõnaselgelt ette nähtud, millise dokumendiga soovib hankija kontrollida pakkuja vastavust kvalifitseerimise tingimusele. Nii on kvalifitseerimise tingimuste sisu, maht ja ulatus derivatiivselt sõltuvuses RHS §-des 40 ja 41 toodud andmete ja dokumentide loetelust. Hankija ei saa seada kvalifitseerimise tingimusi, mida ei ole RHS-is nimetatud dokumentide põhjal võimalik objektiivselt kontrollida või nõuda pakkujatelt esitada dokumente, mille põhjal on sisulise kvalifitseerimistingimuse täitmise kontrollimine võimalu.
- 2.8. Rahandusministeerium on seisukohal, et Hankijal ei ole võimalik nõutud dokumendi põhjal kontrollida HT osa III p 2.3) alapunktis 1 sätestatud kvalifitseerimise tingimuse täitmist, kuna dokumendile seatud nõude järgi võiks pakkuja esitada näiteks vaid ühe, tema enda hinnangul olulise, viimase poole aasta jooksul täidetud, lepingu. See aga ei tõendaks seda, et pakkujal on kolmeaastane pakutavate toodete müügi või teenuste osutamise kogemus. Tingimuse ja dokumendi ühilduvuse saavutamiseks peaks Hankija täpsustama kvalifitseerimise tingimust ja nõutud dokumendile esitatud nõudeid. Kuna rikkumine on jätkuv, on Hankijal kuni pakkumuste esitamise tähtpäevani võimalik rikkumine lõpetada, muutes vastavalt hanketeadet. Eeltoodust tulenevalt saab Rahandusministeerium teha Hankijale RHS § 108 lg 7 alusel ettekirjutuse rikkumise lõpetamiseks.

3. HT osa III p 2.3) alapunktis 2 kehtestatud tingimuse õigusvastamus

- 3.1.** HT osa III punkti 2.3) alapunktis 2 on sätestatud tingimus, et pakkuja peab esitama pakutava toote kirjeldused, joonised, fotod, kasutusjuhendid vm dokumendid, mis tõendavad pakutavate asjade vastavust normidele või standarditele. Pakkuja lisab nimetatud materjalid pakkumuse juurde.
- 3.2.** HT pinnalt jääb selgusetuks, millistele normidele ja standarditele peavad pakutavad asjad vastama. Samuti jääb selgusetuks, milliseid dokumente peab pakkuja esitama, et tõendada pakutavate asjade vastavust normidele ja standarditele.
- 3.3.** Riigikohtu halduskolleegium on osundanud, et riigihanke läbipaistvuse (RHS § 3 p 2) põhimõttega oleks vastuolus see, kui pakkujad peavad sisulistest kvalifitseerimistingimustest asuma tuletama nõutavaid dokumente ja andmeid. Puudulikult koostatud riigihanke alusdokumendi eest vastutab eranditult alati ning üksnes hankija (RKHKo 13.06.2013, nr 3-3-1-24-13, p-d 38-39).
- 3.4.** Hankija on oma 27.01.2014 vastuskirjas selgitanud, et pakkuja peab esitama pakutava toote (kunstlume tootmise lumekahuri) kirjeldused, joonised, fotod, kasutusjuhendid vm dokumendid, mis tõendab pakutava toote vastavust HD Lisa 4 toodud tehnilisele spetsifikatsioonile (vabas vormis). Nõutud dokumendid on abiks HD Lisas 4 toodud hanke objekti tehnilisele spetsifikatsioonile vastavate pakkumuste juures.
- 3.5.** Rahandusministeerium leiab, et Hankija poolt antud selgitus ei ole asjakohane Hankija sõnade kohaselt tõendavad HT osa III p 2.3) alapunktis 2 nõutud dokumendid pakutava toote vastavust HD Lisa 4 toodud tehnilisele spetsifikatsioonile (vabas vormis). Samas HT-s on sätestatud, et nõutud dokumendid tõendavad pakutava toote vastavust normidele või standarditele.
- 3.6.** RHS § 41 lg 1 sätestab õigusliku aluse pakkuja tehnilise ja kutsealase pädevuse kvalifitseerimise tingimustele vastavuse kontrollimiseks. Sealjuures peab hankija hanketingimuste kehtestamisel ja sellele järgnevate hanketoimingute teostamisel tagama kõigi riigihankes osalejate võrdse kohtlemise (RHS § 3 p 3). Õeldust tuleneb, et hanketeates nõutud dokumendiga peab hankijal olema ka sisuliselt võimalik kontrollida seatud kvalifitseerimise tingimust.
- 3.7.** Hankija peab HT-s sätestama nii kvalifitseerimise tingimused kui ka dokumendid, mille alusel saab pakkuja sätestatud tingimustele vastavust tõendada. Antud juhul ei ole selge, millistele normidele või standarditele peab pakutav toode vastama ning milliste dokumentide alusel saab pakkuja oma vastavust seatud tingimusele tõendada, mistõttu ei ole tagatud RHS-is sätestatud nõuetest kinnipidamine. Tingimuse ja dokumendi ühilduvuse saavutamiseks peaks Hankija täpsustama kvalifitseerimise tingimust ja nõutud dokumendile esitatud nõudeid. Kuna rikkumine on jätkuv, on Hankijal kuni pakkumuste esitamise tähtpäevani võimalik rikkumine lõpetada, muutes vastavalt hanketeadet. Eeltoodust tulenevalt saab Rahandusministeerium teha Hankijale RHS § 108 lg 7 alusel ettekirjutuse rikkumise lõpetamiseks.

4. HT osa III p 2.3) alapunktis 3 kehtestatud tingimuse õigusvastamus

- 4.1.** HT osa III punkti 2.3) alapunktis 3 on sätestatud tingimus, et pakkuja peab tegutsema pakkumise objektiks oleva toote ametliku maaletooja või müügiesindajana vähemalt viimasel kolmel aastal. Pakkuja esitab viimase kolme aasta jooksul (2011-2013) olulisemate või üle 25 000 eurose maksumusega (ilma käibemaksuta) täidetud müügi või teenuste osutamise lepingute nimekirja koos nende maksumuse, lühida kirjelduse, sõlmimise kuupäeva ja infoga teise lepingupoole kohta vabas kirjalikus vormis.
- 4.2.** HT pinnalt jääb selgusetuks, milliste asjade müügi või teenuste osutamise lepingute esitamist Hankija pakkujatelt nõuab ning mitu vastavat lepingut peab pakkuja olema

kvalifitseerimistingimustele vastamiseks täitnud. Samuti jääb selgusetuks, millistele tingimustele peavad vastama olulisemad täidetud lepingud juhul, kui tegemist ei ole üle 25 000 eurose maksumusega lepingutega. Lisaks ei selgu sätestatud tingimusest, mil viisil tõendab täidetud lepingute loetelu esitamine tingimust, et pakkuja on olnud viimased kolm aastat riigihanke objektiks oleva toote ametlik maaletooja või müügiesindaja.

- 4.3. RHS § 41 lg 1 sätestab õigusliku aluse pakkuja tehnilise ja kutsealase pädevuse kvalifitseerimise tingimustele vastavuse kontrollimiseks. Sealjuures peab hankija hanketingimuste kehtestamisel ja sellele järgnevat hanketoimingute teostamisel tagama kõigi riigihankes osalejate võrdse kohtlemise (RHS § 3 p 3). Öeldust tuleneb, et hanketeates nõutud dokumendiga peab hankijal olema ka sisuliselt võimalik kontrollida seatud kvalifitseerimise tingimust.
- 4.4. Hankija on oma 27.01.2014 vastuskirjas selgitanud, et pakkuja peab esitama andmed hanke (pakkumuse) objektiks olevate asjade (kunstlume tootmise lumekahurite) müügilepingute kohta maksumusega 25 000 eurot ja rohkem. Hankija sõnade kohaselt ei hõlma alla 25 000 euroste lepingute sisu HD Lisas 4 toodud tehnilistele tingimustele vastavate seadmete maksumust.
- 4.5. Rahandusministeerium leiab, et Hankija selgitus ei ole piisav, kuna vastav info ei ole HT-st üheselt väljaloetav ning seega ei ole tagatud RHS-is sätestatud nõuetest kinnipidamine. Sisuliselt on HT osa III p 2.3) alapunktis 3 korratud HT osa III p 2.3) alapunkti 1 kohase dokumendi esitamise nõuet, kuid on sätestatud uus tingimus, mille täitmist esitatud dokumendi alusel soovitakse tõendada. Samas jääb Hankija selgituse ja HT pinnalt selgusetuks, mil viisil tõendab nõutud tingimustele vastavate lepingute täitmine seda, kas pakkuja tegutseb pakkumise objektiks oleva toote ametliku maaletooja või müügiesindajana vähemalt viimasel kolmel aastal.
- 4.6. Rahandusministeerium on seisukohal, et Hankijal ei ole võimalik nõutud dokumendi põhjal kontrollida HT osa III p 2.3) alapunktis 1 sätestatud kvalifitseerimise tingimuse täitmist, kuna dokumendile seatud nõude järgi võiks pakkuja esitada näiteks vaid ühe, tema enda meelest olulise viimase poole aasta jooksul täidetud lepingu. See aga ei tõendaks seda, et pakkuja on tegutsenud pakkumise objektiks oleva toote ametliku maaletooja või müügiesindajana vähemalt viimasel kolmel aastal. Tingimuse ja dokumendi ühilduvuse saavutamiseks peaks Hankija täpsustama kvalifitseerimise tingimust ja nõutud dokumendile esitatud nõudeid. Kuna rikkumine on jätkuv, on Hankijal kuni pakkumuste esitamise tähtpäevani võimalik rikkumine lõpetada, muutes vastavalt hanketeadet. Eeltoodust tulenevalt saab Rahandusministeerium teha Hankijale RHS § 108 lg 7 alusel ettekirjutuse rikkumise lõpetamiseks.

5. HT osa II p-s 3) ette nähtud hankelepingu täitmise alguskuupäeva õigusvastasus

- 5.1. HT osa IV punktist 3.4) tulenevalt on pakkumuste esitamise tähtpäevaks 29.01.2014. HT osa II punkti 3) kohaselt on hankelepingu kavandatavaks alguskuupäevaks 30.01.2014. Käesolevaga juhime Hankija tähelepanu RHS § 69 lg-le 1, mille kohaselt ei või hankija anda nõustumust riigihankelepingu sõlmimiseks enne 14 päeva möödumist pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kohta teate edastamisest arvates. Enne nimetatud tähtaja möödumist sõlmitud hankeleping on tühine. Kui pakkumuste esitamise tähtpäeva ja hankelepingu kavandatud alguskuupäeva vahele jääb vähem kui 14 päeva, seab see ohtu hankemenetluse eesmärgipärasuse.
- 5.2. RHS § 31 lg 2 p-st 3 tuleneb, et HD-s peavad sisalduma kõik tulevase hankelepingu tingimused. Hankelepingu täitmise tähtaeg, aga ka tähtaja algus ja lõpp, on hankelepingu olulised tingimused, mis eeldatavalt omavad märkimisväärset mõju pakkumuste maksumusele. HT osa IV p-st 3.4) nähtuvalt on Hankija märkinud HT-s pakkumuste esitamise tähtpäevaks 29.01.2014. HT osa II p-s 3) on hankelepingu kavandatavaks alguskuupäevaks märgitud 30.01.2014. Järelevalveteates juhtis Rahandusministeerium Hankija tähelepanu RHS § 69 lg-le

1, mille kohaselt ei või hankija anda nõustumust riigihankelepingu sõlmimiseks enne 14 päeva möödumist pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kohta teate edastamisest arvates. Enne nimetatud tähtaja möödumist sõlmitud hankeleping on tühine. Kui pakkumuste esitamise tähtpäeva ja hankelepingu kavandatud alguskuupäeva vahele jääb vähem kui 14 päeva, seab see ohtu hankemenetluse eesmärgipärasuse.

- 5.3. Hankija on 27.01.2014 vastuskirjas kinnitanud, et HT-s esitatud hankelepingu alguskuupäev on märgitud ekslikult 30.01.2014. a. Samuti kinnitas Hankija, et lepingu sõlmimisel arvestatakse RHS-is sätestatud tähtajaga (mitte enne 14 päeva pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kohta teate edastamisest arvates) ning sellest tulenevalt muutub ka hankeobjekti tarneaeg.
- 5.4. Rahandusministeerium leiab, et HT osa II p-s 3) toodud hankelepingu alguskuupäev on hankemenetluses osalemisest huvitatud isikuid eksitav, olles seeläbi vastuolus RHS §-s 3 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtetega. Hoolimata hanketeate sõnastusest („kavandatud alguskuupäev“), ei tohi hanketeates märgitud lepingu täitmise alguskuupäev olla huvitatud isikuid eksitav, sest see võib mõjutada ettevõtjaid hankes osalemisest loobuma. Euroopa Kohus on märkinud, et kui hanketeade on sõnastatud selgelt, annab see kõigile potentsiaalsetele, piisavalt arukatele, kogenud ja mõistlikult hoolsatele pakkujatele objektiivse võimaluse luua endale konkreetne ettekujutus teostatavatest töödest ja nende tegemise kohast ning võimaluse koostada sellest lähtudes oma pakkumus (Euroopa Kohtu 22.04.2010 otsus asjas nr C-423/07, p 58).
- 5.5. Lisaks sellele, et HT-s on hankelepingu kavandatavaks alguseks märgitud 30.01.2014, on HD osaks olevas hankelepingu projekti punktides 6.1 ja 6.2 ning ka HD lisa 4 „Tehnilise spetsifikatsiooni iseloomustus“ punktis 4.2 märgitud hankelepingu objektiks olevate asjade üleandmise kuupäevaks 07.02.2014. Arvestades, et pakkumuste esitamise tähtajaks on 29.01.2014 ja RHS § 69 lg-st 1 tuleneb keeld anda nõustumust hankelepingu sõlmimiseks enne 14 päeva möödumist pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kohta teate edastamisest arvates, ei ole lisaks HT osa II p-ile 3) RHS-iga kooskõlas ka hankelepingu projekti punktid 6.1 ja 6.2.
- 5.6. Hankelepingu projekti punktidega 6.1 ja 6.2 seonduvalt juhime tähelepanu ka sellele, et vastavalt RHS § 36 lg 1 võib hankija muuta hanketeadet või hankedokumente enne hanketeates määratud pakkumuste või hankemenetluses osalemise taotluste esitamise tähtpäeva. Eeltoodust tulenevalt ei ole võimalik Hankijal muuta hankelepingu projekti punkte peale pakkumuste esitamise tähtaja saabumist.
- 5.7. Ülaltoodud põhjustel leiab Rahandusministeerium, et HT osa II p 3) ja hankelepingu projekti punktid 6.1 ja 6.2 ei vasta RHS-ile ning on seepärast õigusvastased. Kuna rikkumine on jätkuv, on Hankijal kuni pakkumuste esitamise tähtpäevani võimalik rikkumine lõpetada, kohendades vastavalt hanketeadet ja hankelepingu projekti. Eeltoodust tulenevalt saab Rahandusministeerium teha Hankijale RHS § 108 lg 7 alusel ettekirjutuse rikkumise lõpetamiseks.

6. HD punkti 10.1 õigusvastasus

- 6.1. HD punktis 10.1 on sätestatud tingimus, mille kohaselt ei ole ühise pakkumuse esitamine lubatud.
- 6.2. RHS § 12 lg 4 kohaselt võivad isikud esitada pakkumuse, esialgse pakkumuse või hankemenetluses osalemise taotluse ühiselt (edaspidi vastavalt *ühispakkujad* ja *ühistaotlejad*), kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti. RHS § 44 lg 5 kohaselt ei või pakkujad esitada ühist pakkumust, kui ta esitab pakkumuse üksi või kui ta esitab ühise pakkumuse koos teiste ühispaakujatega. Pakkujad ei või esitada pakkumust, kui ta on andnud teisele pakkujale nõusoleku enda nimetamiseks pakkumuses alltöövõtjana hankelepingu täitmisel.
- 6.3. Seega ei tulene RHS-ist hankijale õigust seada lisaks seaduses sätestatud piirangutele täiendavaid piiranguid ühispaakumuse esitamisele. Eeltoodust tulenevalt ei vasta HD punkt 10.1 RHS-ile ning on õigusvastane. Kuna rikkumine on jätkuv, on Hankijal kuni pakkumuste

esitamise tähtpäevani võimalik rikkumine lõpetada, kohendades vastavalt HD-d. Eeltoodust tulenevalt saab Rahandusministeerium teha Hankijale RHS § 108 lg 7 alusel ettekirjutuse rikkumise lõpetamiseks.

7. HD punkti 12.2 õigusvastasus

- 7.1.** HD punktis 12.2 on sätestatud tingimus, mille kohaselt on hankijal õigus teha hiljemalt 5 (viis) päeva enne pakkumise jõusoleku tähtaja lõppemist pakkujale argumenteeritud kirjalik ettepanek pakkumise tähtaja pikendamiseks.
- 7.2.** RHS § 45 lg 2 kohaselt on hankija kohustatud tegema pakkumuste jõusoleku tähtaja pikendamise ettepaneku pakkujale vähemalt kümme päeva enne tema pakkumuse jõusoleku tähtaja lõppu, kui hankemenetlus ei ole selleks hetkeks lõppenud. Pakkujate teavitab hankijat pakkumuse jõusoleku tähtaja pikendamisest või sellest keeldumisest viie tööpäeva jooksul vastava ettepaneku saamisest arvates.
- 7.3.** Eeltoodust tulenevalt ei vasta HD punkt 12.2 RHS-ile ning on seetõttu õigusvastane. Kuna rikkumine on jätkuv, on Hankijal kuni pakkumuste esitamise tähtpäevani võimalik rikkumine lõpetada, kohendades vastavalt HD-d. Eeltoodust tulenevalt saab Rahandusministeerium teha Hankijale RHS § 108 lg 7 alusel ettekirjutuse rikkumise lõpetamiseks.

8. Muud tähelepanekud

- 8.1.** Pakkujate kvalifitseerimise tingimuste dubleerimine HD-s ei ole vajalik. RHS § 39 lg 1 kohaselt kontrollib hankija, kas pakkujate või taotlejate majanduslik ja finantsseisund ning tehniline ja kutsealane pädevus vastavad HT-s esitatud kvalifitseerimise tingimustele.
- 8.2.** HD-s on läbivalt kasutatud RHS-ist erinevaid termineid. Selguse huvides peaksid HD-s kasutatavad terminid vastama RHS-is toodule.
- 8.3.** HD punktis 9.1 on sätestatud tingimus, mille kohaselt on hankijal õigus teha muudatusi pakkumise HD-s esitamise tähtaja esimeses pooles.

Vastavalt RHS § 36 lg 1 võib hankija muuta hanketeadet või hankedokumente enne hanketeates määratud pakkumuste või hankemenetluses osalemise taotluste esitamise tähtpäeva. RHS § 36 lg 4 kohaselt peab hankija hanketeate või hankedokumentide muutmisel pikendama pakkumuste või hankemenetluses osalemise taotluste esitamise tähtaega selliselt, et arvates muudetud hanketeate avaldamisest registris või muudetud hankedokumentide edastamisest käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud isikutele oleks pakkumuste või hankemenetluses osalemise taotluste esitamise tähtaeg võrdne vähemalt poolega vastavas käesolevas seaduses sätestatud minimaalsest tähtajast. Hankija ei pea nimetatud tähtaega pikendama, kui muudatused puudutavad üksnes kontaktandmeid või muudel juhtudel, kui esialgselt hanketeatest ja hankedokumentidest lähtudes koostatud pakkumus ei saa muutuda tehtud muudatuste tõttu mittevastavaks või kui esialgse hanketeate alusel kvalifitseerimise tingimustele vastav pakkujate või taotlejate ei saa jääda tehtud muudatuste tõttu kvalifitseerimata.

Eeltoodust tulenevalt on RHS-i järgi lubatud HT ja HD muutmine kuni pakkumuste esitamise tähtpäeva saabumiseni. RHS-iga võrreldes kitsendava tingimuse seadmine ei ole asjakohane, kui võrd HD muutmise vajadus võib ilmneda ka vahetult enne pakkumuste esitamise tähtaja saabumist.

- 8.4.** HD punktis 16.3 on sätestatud tingimus, mille kohaselt peavad hankeobjektid ühilduma Jõulumäe Tervisespordikeskuse olemasoleva kunstlume tootmise süsteemiga. Samas ei nähtu HD-st, millistele tingimustele vastab olemasolev kunstlume tootmise süsteem või millistele tingimustele peavad vastama riigihanke objektid selleks, et ühilduda olemasoleva süsteemiga.

RHS § 33 lg 8 kohaselt peab tehniline kirjeldus tagama kõigile pakkujatele võrdsed tingimused pakkumuse esitamiseks ega tohi tekitada objektiivselt põhjendamatuid takistusi riigihangete avamisel konkurentidele.

Eeltoodust tulenevalt on tekkinud kahtlus, et HD punkt 16.3 ei ole kooskõlas RHS § 33 lg 8 ja riigihangete korraldamise üldpõhimõtetega (RHS § 3 p 2 ja 3), kuna HD-st ei nähtu, millistele tingimustele vastab olemasolev kunstlume tootmise süsteem või millistele tingimustele peavad vastama riigihanke objektid selleks, et ühilduda olemasoleva süsteemiga.

- 8.5.** HD lisa 2 kohases kinnituses pakkuja netokäibe kohta peab pakkuja esitama alljärgneva kinnituse: „Kinnitama, et tema netokäive viimase kolme majandusaasta jooksul hankelepinguga seotud valdkonnas/hankelepingu esemele vastavas osas on: ...“.

HT osa III p 2.2) alapunkti 1 kohaselt on pakkuja majanduslikule- ja finantsseisundile seatud järgnev tingimus: „Pakkuja viimase kolme majandusaasta (2010, 2011 ja 2012) keskmine netokäive peab olema olnud vähemalt 200 000 eurot aastas (ilma käibemaksuta).“

HT-st nähtub, et pakkuja kvalifitseerimise tingimuseks on nõutud üldist netokäivet, mitte netokäivet hankelepinguga seotud valdkonnas/hankelepingu esemele vastavas osas nagu on märgitud HD lisas 2.

- 8.6.** Hankija saab pakkuja tehnilise- ja kutsealase pädevuse kvalifitseerimise tingimustele vastavuse kontrollimiseks nõuda üksnes RHS §-s 41 loetletud andmeid või dokumente.

9. Järelevalvemenetluse kokkuvõte ja tähtaja määramine vastuväidete esitamiseks

- 9.1.** RHS § 108 lg 7 kohaselt on Rahandusministeeriumil õigus teha kohustuslikke ettekirjutusi muude riigihangete seaduse ja selle alusel antud õigusaktide rikkumiste lõpetamiseks, mida ei ole nimetatud RHS § 108 lg-tes 1 ja 2.

- 9.2.** Riikliku järelevalve menetluse käigus on tuvastatud, et Hankija on sätestanud õigusvastased tingimused HT osa III p 2.3) alapunktides 1, 2 ja 3, HD punktides 10.1 ja 12.2 ning hankelepingu projekti punktides 6.1 ja 6.2. ning HD lisa 4 „Tehnilise spetsifikatsiooni iseloomustus“ punktis 4.2. Samuti on näinud Hankija HT osa II p-s 3) ette õigusvastase hankelepingu täitmise alguskuupäeva.

- 9.3.** Arvestades asjaolu, et pakkumuste esitamise tähtaeg (29.01.2014) ei ole veel saabunud ning Hankijal on seetõttu objektiivselt võimalik muuta enne pakkumuste esitamise tähtpäeva õigusvastaseid hanketingimusi, pole hankemenetluse kehtetuks tunnistamine antud asjaoludel vältimatult vajalik. Rahandusministeeriumi hinnangul on järelevalvemenetluse eesmärkide saavutamiseks võimalik kasutada vähemkoormavat meetet, mille korral Hankija saab alustatud hankemenetlust jätkata.

- 9.4.** Rahandusministeerium kavatses RHS § 108 lg 7 alusel teha SA-le Jõulumäe Tervisespordikeskus riigihankes nr 148782 „Kunstlume tootmise lumekahurite hankimine“ riigihangete seaduse rikkumiste lõpetamiseks järgmise sisuga ettekirjutuse:

- 9.4.1.** Muuta HT osa III p 2.3) alapunkte 1, 2 ja 3 selliselt, et pakkuja tehnilise- ja kutsealase pädevuse kontrollimiseks esitatud nõuded oleks hanketeates märgitud dokumentidega kontrollitavad – täitmise tähtaeg on esimesel võimalusel, kuid mitte peale pakkumuste esitamise tähtaja saabumist;

- 9.4.2.** Muuta HT osa II punkti 3) selliselt, et hankelepingu täitmise kavandatav alguskuupäev oleks vastavuses hankemenetluse tähtaegadega ja Hankija tegelike ootustega – täitmise tähtaeg on esimesel võimalusel, kuid mitte peale pakkumuste esitamise tähtaja saabumist;

- 9.4.3.** Muuta HD punkte 10.1 ja 12.2 ning hankelepingu projekti punkte 6.1 ja 6.2. ning HD lisa 4 „Tehnilise spetsifikatsiooni iseloomustus“ punkti 4.2 selliselt, et need oleksid vastavuses riigihangete seaduses sätestatud tingimustega, hankemenetluse tähtaegadega ja Hankija tegelike ootustega – täitmise tähtaeg on esimesel võimalusel, kuid mitte peale pakkumuste esitamise tähtaja saabumist;

- 9.4.4.** HT ja HD muutmisel tuleb muuhulgas juhendada RHS § 36 lg-st 4, mille kohaselt peab hankija hanketeate või hankedokumentide muutmisel pikendama pakkumuste või

hankemenetluses osalemise taotluste esitamise tähtaega selliselt, et arvates muudetud hanketeate avaldamisest registris või muudetud hankedokumentide edastamisest sama paragrahvi lõikes 3 nimetatud isikutele oleks pakkumuste või hankemenetluses osalemise taotluste esitamise tähtaeg võrdne vähemalt poolega vastavast käesolevas seaduses sätestatud minimaalsest tähtajast.

- 9.5. Juhul, kui Hankija ei kõrvalda HT-s ja HD-s esinevaid puuduseid või ei pikenda pakkumuse esitamise tähtaega enne hetkel kehtiva pakkumuste jõusoleku tähtaja saabumist, kavatseb Rahandusministeerium teha Hankijale RHS § 108 lg 2 alusel ettekirjutuse hankemenetluse kehtetuks tunnistamiseks.

RHS § 108 lg 8 alusel võib Rahandusministeerium ettekirjutuse täitmata jätmise korral rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Ettekirjutuse täitmata jätmise korral on sunniraha ülemmäär esimesel korral kuni 1500 eurot ja järgmistel kordadel kokku kuni 10 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks.

RHS § 108 lg 4 ja HMS § 40 lg 1 kohaselt annab Rahandusministeerium enne ettekirjutuse tegemist Hankijale võimaluse omapoolse arvamuse ja vastuväidete esitamiseks. Võttes muu hulgas arvesse, et pakkumuste esitamise tähtpäevaks on endiselt 29.01.2014, palume arvamus ja vastuväited esitada Rahandusministeeriumile digitaalselt allkirjastatuna e-posti aadressil info@fin.ee esimesel võimalusel, kuid mitte peale pakkumuste esitamise tähtaja saabumist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristel Mesilane
osakonnajuhataja asetäitja
Riigihangete ja riigiabi osakond